

KÖZMŰVELŐDÉS.

Az erdélyi romai kath. irodalmi társulat heti közlönye.

Megjelenik minden szombaton. — A társulat minden rendű tagjai a lapot tagdíjajukért kapják. — Nemtagok részére előfizetési díj: egészévre 4 ft félévre 2 ft, negyedévre 1 ft.

Ugy e Lap szellemi részét illető cikkeik, mint az előfizetési pénzek a „Közművelődés” szerkesztőségének Gyulafehérvárra a várba küldendők.

Pünkösdkor.

Valamint a kristálytisza vizü folyó kiömlve a vele mégis összeköttetésben maradó nagy víztömegből, gyors menetben szalad, hogy áldásos, éltető nedüt szolgáltatson Ceres égető szomjuhozó termékeinek: ép úgy tünt fel az emberiség láthatárán üdvünk s reményünk fényben ragyogó csillaga, a Jesse törzséből lemetszett viruló ág, a második isteni Személy s letörölve a siránkozó jámbor ősök hulló könnyeit, égő tűzoszlopa leve a szellemi felvilágosodásnak; mit az irigység durva szelleme tomboló vadságában összerombolt, azt ő prófétai, főpapi és királyi magasztos ihlettségében romjaiból nemcsak kiemelte, de sőt munkálkodó jótékonyága oda hatott, hogy Szentegyházunk a bünt méltán „felix culpának” nevezheti. . . . Emberi természetünk az oka, hogy szivszagató fájó érzetek marcangolják sziveinket! midőn látjuk, hogy attól meg kell válnunk, kit oly igazán szeretünk; sajgó fájdalomkra gyógyító balszámot legtovább a messze, az örökre távozonak végső biztató szavai önthetnek.

A szent városra könnyezve tekintő olajfának árnyas ligete, az imádság boldogító nyugalmas helyéről emelkedék fel a Messias, nemünk Megszabadítója, mennyei Atyja tárháza, az egek fényes csarnokába. . . , megmerevedve tekintének a tanítványok a legszentebb anyával egyetemben az eltűnt után, az ég azurjai felé. . . ime két fehér ruhába burkolt férfi megjelenvén, vigasztalhatja nyájas szavakkal a mélyen keseregőket, s biztosítja: még jönni fog, mert jönni kell egy időnek, melyben a most legyőzött és mégis diadalt aratott király, mindent elbűvölő fényés pompában csillogó trónusán: csakis diadalt fog aratni. . . . Addig is elküldi azt „qui cum Patre et Filio simul adoratur; et a *Vigasztaló Szentlélek*. . .

Ime 10 nap mulva jön a Paracletos, kiről Cyrillus Alexandrinus — in l. 34 Thesauri — elragadtatva mondja: azért van velünk ut „conformes nos efficiat Deo”; azért van bennünk, hogy elmén-

ket megvilágosítsa, sziveink szeretetét lángra lobantsa, s bennünket a keresztény hősi bátorság szent erényével fölvertezen!

Mint a kath theologia kiváló értelmesei, az evangelisták és más kútfők nyomán előadják: Krisztus dicsőséges menybemenetele után az apostolok a szüz anyával és még másokkal együtt, Jeruzsálemben, egy házban elzárkózva, forró imák és sóhajok között, várták a Szentlélek Isten eljövetelét. (cf. Natalis Alexander h. e. saec. I. dissert. VI.) „És lőn hirtelen az égből mint egy sebesen jövő szélnek zugása és betölté az egész házat, a hol ülnek vala, s elszólt nyelvek jelenének meg nekik, mint a tüzláng, mely leszálla mindenikre köztük és betelének mindnyájan Szentlélekkel (Apost. cselek. 2, 1—4) Igen, beteltek mindnyájan a bölcsesség, tudomány, tanács, jámborság, az ur félelme, bátorság természetfeletti szellemtökélyekkel. A nagy napon, az értelem és szív valódi tanítói, az igazság fölként hírnökei, a Szentlélek Isten tanítása szerint kitűzték a felvilágosodottság, a tudomány lobogóját! Megkezdődék az emberiség számára, az újra születés rózsapiru hajnala, mert a sokaságok, népek, nemzetek igazságügynökeihez, mint a nemzetek apostola szokta volt mondani: multifarium multisque modis. . . .

A Vigasztaló Szentlélek szól korunk gyermekeihez: királyhoz, koldushoz egyaránt; ha jót tettünk, csak parányi mértékben is előmozdítván nemünknek a tökély felé való közeledését, bizonyosságot tesz arról a Szentlélek lelkiismeretünk szava által; ha rosszat, haladva a kor veszélyesen sikamlós hamis eszméi és elvei közt a rohanó áradatban, áramlatban: dorgál és büntet öntudatunk mardosása által.

Mint Jób patriarcha megjegvzi: rövid az ember élete s sokat szenved az asszonytól született kébél; reményeink bimbói, mielőtt kifakadnak, elszáradva hullnak alá, nyomasztóan érinti sziveinket szeretteink elpusztulása, nyomoruságok veszik körül testünket, a határozatlan lehetőség és a kétes jövő alaktalan bizonytalanságai értelmünkben borus zivatart idéznek elé, a világ ígérget mézes-mázos szavaival,

de úgy látszik csak azért, hogy még jobban beismerjük bárgyu tehetetlenségét; nem tud kielégíteni, mert jól mondja a költő: „a szív minden indulatja telhetetlen és sóvár; semmi meg nem nyugtathatja, hogy mondaná, elég már.“ A magára hagyott embernek, igazán, az isteni kegyelem nélkül a kétségbeesés gyermekévé kellene válnia. . . .

De van nekünk Vigasztalónk, Kihez, édes anyánk, az Egyház ajkán bizalmunknak ezen szavakban adunk a pünkösdi alkalmából kifejezést: „Riga quod est aridum, fove quod est frigidum, sana quod est saucium.“ Mint a langyos sephir enyelgő susogással szalad át a rengő arany kalászkok dus hullámzó tengerén s azt az ott heverő portól tisztogatja: oly jótévő édes balzsamárban ömledezik be bizó kebleinkbe a Vigasztalónak kegyelem vize, mely oly ellensége a bűnnek, mint a víz a tűznek. „Oh vigasztaló Szentlélek Isten, szállj be szívünkbe!!“

Dr. Veress Ferencz.

Adatok a sz.-udvarhelyi plebánia történetéhez.

(Folytatás.)

6. A LEKÉSZI LAK.

(Residentia)

A Sz.-Miklós templom közvetlen szomszédságában van a lelkészi lak, melyet a jezsuiták idejéltől fogva maig is **Residentianak** neveznek. A residentia délkelet és északnyugot irányban fekvő L alakú nagyszerű épület, mely a régi plebániális és cantorális lak helyébe a j. trgi atyák által építtetett, (mely hasonlóképpen a régi szent-Miklós templom közelében volt.) Hogy mikor épült a hosszabb szárny, bizonyosan nem lehet tudni. A homlokzat 1732—1734-ig épült, a mint ezt a szerződési levél mutatja.

Miután P. Csernovits Ferencz Superior alatt 1727-ben a plebania szerződésileg egészen a jezsuitákra bízott, több személyre volt szükségök s így nagyobb épültre is. Az építési szerződést még ez évi márczius 3-án Hammer Konráddal megkötötte, de úgy látszik, hogy valami körülmény az építés megkezdését megakadályozta. 1732-ben márczius 29 én P. Reviczky Ignác Superior ugyanazzal új szerződést kötött s így épült az L épület homlokzata.

Hogy a másik hosszabb szárny régibb, a szerződésen kívül mutatja az emelet oldalán készült napóra e Cronographiconja:

NEJYOR SPERNAS HAS JYXPAT ET EFFJCT YMBRAS — 1728.

DONEC SERVJO NYNQYAM JN YJJA SVBSJSTO

E felirat azt mutatja, hogy vagy ezen évben fejeztett be az épület ezen szárnya, vagy azelőtt épült, de mikor? nem tudhatni.

A residentia oldalszárnyának a hossza mintegy 20, az előrésze 15 öl. A szélessége 10 öl.

Alatt tágas és terjedelmes pinczével van ellátva. E hatalmas bázisra épült a földszinti és az első emelet. —

Zsendelylyel van befödve. Az alsó részen van az 5 lakszoba, egy tágas étterem, egy könyha és egy kamara.

A felső részen 8 lakszoba, ezek egyike impozans nagy terem

Mind a felső, mind az alsó részen a folyosó vezet a templomba. Az egész épület tartósságra óriásilag felül-mul minden későbbi építkezést; még az emelet falai is meter vastagságúak. Uralja az egész várost. — Szárás és egészséges lakszobákkal bír. Szt-Miklós hegyen lévén az épületbe a feljárás terhes; de ezt az egészséges levegő nagyban kárpótolja. 1780-ban a plebános felterjesztésére a gubernium a residentia kijavítására 476 Rfr. 50 krczart utalványozott.

Talajsülyedés vagy földrengés következtében a m század vége felé a templomnak néző vége nagy hasadás' szenvedett.

1792-ben 100 frttal megtödték. 1830-ban pedig általános javításon ment át, mikor a gubernium a vallásalaptól e végett 891 frt 43 krt utalványozott, de a gazdasági épületek helyreállítására a kért összeget megtagadta egyelőre, azonban kivételesen, mivel a kár vizáradás folytán történt, 239 frt 50 krt engedélyezett.

1831-ben a templom felőli részen új napórát állított fel Jánosi Elek ily körirattal:

JÁNOSY PLEBANO SOLARE DOMVSZYE NOVATA EST.

PATRONO EXCELSO REGE LEVANTE PJO.

Ez időben a megye gyűlési határozattal kivilvántotta, hogy patronus nem ő lévén, hanem a kincstár, azért a papi lak körül kézi vagy fuvarmunkát a plebánosmeghívására jóindulatból tesznek, de kötelességből nem.

1850-ban a residentia ismét általánoson kijavítottat melynek kivitelére a cs. kir. helytartótanács 24858/3645 sz. a. 855 frt 32 krt o. é. utalványozott. Az utalványozott összeg nem lévén elég, a plebános 1861. máj 16-án újból kérelmezett, de válaszul azt nyerte a püspöki hitvataltól, hogy új ablakok helyett csak a régiek javíttassanak ki.

1867-ben szept. 29-én 13947. sz. a. a gubernium a vallásalaptól a residentia újbóli fődésére 300 frtot o. é. utalványozott. A befödés azonban csak a következő évben fejeztetett be.

1870-ben is több javítás történt, melyre a vallásalap 513 frt 20 és fél krt költött. Egyébiránt a vallásalap az épület conserválására már 1773-tól évenként 100 forintot fizetett.

A residentiában 5 tanári szállás — egy-egy szoba minden felszerelés nélkül — van, a többi a plebános és a káplánja rendelkezése alatt áll.

A residentiahoz tartozik a vallás és tanulmányialaptól 1867-ben épült **fáskamra**, melyben minden tanárnak van egy szakasza; a többi a plebánost illeti.

Az épület öblében van egy kis virágos és gyümölcsös kert. Erről a hagyomány azt tartja, hogy a residentiában lakó papoké volt és kiki egy kis részt művelt. — Azonban ma már csak a plebános tulajdona. E kertben van elhelyezve a fennebb említett kőszobor. — (Statua BVMgnis.

— Folyt. köv. —

T Á R C Z A.

Isten és a világ lelke.

(Pünköszt gondolatok.)

Mi pedig nem a világ lelkét vettük; hanem azon lelket, ki Istentől vagyunk, hogy ismerhessük a mik Istentől ajándékoztattak nekünk. I. Korint. 11. 12

Kér lélek foglalta el az emberek szívét, egyik a világ lelke, a sátán, másik pedig az Isten lelke, a Szentlélek. E két lélek két táborra osztotta a világot, a jók s gonoszak táborára, az Isten és a sátán országra.

Régi története van e két szellem harcának; kezdek a pártos angyalok tusájával, folytatatik a paradicsomban első szülőink elestével, tovább szövetik az ártatlan Abel vérének kiöntésével, áthuzódik napjainkig az egész emberi nemzet történetén.

Az első Pünkösöd napján maradandó diadalt aratott az Isten lelke a világ lelke felett; a félnék apostolokat betöltötte rettenthetlen bátorsággal, s azóta nem szűnt meg elevenítő s erősítő malasztjával éltetni Krisztus igaz anyaszentegyházát s annak egyes hiveit.

Azonban a világ lelke sem vesztette el egészen az emberekre való befolyását: mert a mindenható Isten, ki a világot egyetlen „legyen“ szavával létrehozta, az erkölcsi világ ujjaalkotását sem akarja az emberi szabad akarat hozzájárulása nélkül végrehajtani.

„Megmenthette volna Nőét a vizözöntől bárka nélkül is; — de csak az általa épített bárkában mentette meg őt, hogy ezáltal is értésünkre adja, miszerint csak úgy akarja okos teremtményeit üdvözíteni, ha ők is akarnak üdvözülni.“¹⁾ Azért mondja igen szépen szt. Agoston: „A ki tégedet nélkülöd teremtett, téged nélkülöd nem üdvözít.“

Az általam rövid szavakban ismertetett két szellem harca manapság is mindenki által felismerhető; tusakodik az a városokban úgy mint falvakon, a főuri osztályban úgy mint a közönséges nép között, a társadalmi életben úgy mint a családi körökben, a parlamentben, a sajtóban, a munkások között, a tudományos egyetemek tanszékein úgy mint a népiskolák szerény cathedrán. Egyik hallgaja a Szentlélek által megerősített Isten egyházának tanítását és a szerint él, más ellenben a korszellemre, a világ szellemére figyel s a szerint is cselekszik. Melyik szellem sugallatát kövessük? könnyű kitalálni. Bizonyára a Szentlélekét, ki az első Pünkösöd napján az apostolokra szállván, köztünk maradt és maradandó a világ végeig; azt a szellemet, ki mint lengeteg szellő, melyet nem látunk, mozgatja most is akaratunkat a jóra; ki mint világosság, melyet meg nem foghatunk, megnyitja értelmünket az igazság befogadására, mint tiszta forrás, melynek buzgását nem halljuk, betölti szívünk vágyait az örök élet reménységének vigasztalásaival, s mint tűz, melynek melege nem éget, tetterőre gyulasztja szándékunkat a szeretet kiöntése által; kitől minden üdvös

gondolat, minden jóakarat, minden kegyes indulat, minden tartós siker származik.“¹⁾

E szellemről mondja szt. Pál is, hogy: „Mi pedig nem a világ lelkét vettük, hanem azon lelket, ki Istentől vagyunk, hogy ismerhessük a mik Istentől ajándékoztattak nekünk.“

Nem időszerületen pedig éppen napjainkban párhuzamot huzni a Szentlélek és Világ lelke között, hogy lássuk, miszerint a korszellem, mely ellenkezik az Isten szellemével, romlásba vezet, ellenben a Szentlélek szellemének ajándékai boldogítanak.

A nemzetek apostola így figyelmeztet; „Probáljátok meg a lelkeket, ha Istentől vannak-e?“ A megtestesült örök Igazság pedig így szól: „Gyümölcseikről ismeritek meg őket.“ Lássuk a két léleknek gyümölcseit:

Az Isten lelkének első rangu gyümölcsei a „Szentlélek hét ajándékai: u. m. az isteni félelem, jámborság, tudomány, erősség, tanács, értelem, bölcsesség.“ Ezeket kívül szt. Pál a lélek gyümölcsei közé számlálja, a szeretetet, az örömet, békét, békét, kegyességet, jóságot, hoszsztutórást, szelidséget, hitet, szerénységet, megtartóztatást és tisztaságot.“

A világ lelkének vagy a korszellemnek is vannak gyümölcsei, de ezek már kétfélék, jók és rosszak; a jók megegyeznek a Szentlélek adományaival, sőt egyenesen azokból származnak, a rosszak ellenkezik azokkal s üdvös hatásukat megsemmisíteni akarják.

A jó értelemben vett korszellem adományai: a tudományban és művészetekbeni haladásban, a nagyszerű találmányok és felfedezésekben, az eszmék teréni haladás, a testvériség, szabadság és egyenlőség szép eszméinek diadalában, a jó és közhasznú törvények és intézmények létrehozásában találhatók fel, szóval a felvilágosodás, polgáriasság és műveltség mindannyi jó oldalai lehetnek a korszellemnek, a melyekért nagy halálával és imádással kell eltelnünk Isten iránt, mivel az emberi eszt oly felségesnek teremtette; de a korszellem rosszabb oldala az, melyet szt. Pál „Világ lelkének“ nevez, s mely ellentétben van a Szentlélek szellemével és adományaival. Ez a szellem az, melyet szt. János evangélista eképp jellemez: „Minden mi e világban van, a test kívánsága, a szem kívánsága és az élet kevélysége;“ ez a szellem az, melyről a koronás bölcs azt vallá: Mindent megpróbáltam, mindent megvizsgáltam a világban s úgy találtam, hogy minden csak hiúság és a lélek gyötrelme; ez a szellem az, melynek követőiről mondá az apostol: Mindnyájan önhasznukat keresik s nem azt a mi Krisztusé. „Ez a korszellem az emberek gondolkozása, kívánsága s törekvéséből keletkezik; s oly bálvány, mely előtt alkotói meghajolnak, oly elkényeztetett szülött, mely nemzöit rabjává teszi.“²⁾

E szellem oda törekszik, hogy a testet felszabadítsa a lélek uralma alól, oda czéloz, hogy az emberi gondolatok és képzeleteknek korlátait megszüntesse; a szónak és írásnak határtalan tért nyisson s a szabad akarat üdvös fékeit szétépje; hogy az anyagi hasznot előtérbe állítsa, a religiót háttérbe szorítsa, hogy az ember a mulandót becsülje, a halhatatlanságról megfeledkezzék.

1) Szent Jeromos.

1) Fogarasy keresztény Igazságok.
2) Fogarasy.

„E szellem indítja fel vágyainkat, tüzei fel szenvedélyeinket, kormányozza nyelvünket, buzdítja tette tevékenységünket. Innen származik a soha ki nem elégit-hető élvezet-vágy, innen a kényelmek találékony keresete a testi bűnök eláradása, az enyém és tied feletti örökös viszályok, a családi jólét hanyatlása, a társadalom romlottsága.“

De lássuk egyenkint a jó szellemet a rosszal, Krisztust Beliall, a Szentleket a világ szellemével szembe állítva.

A Szentlélek első ajándéka az „Isten félelme,“ mert „a bölcsesség kezdete is az Úr félelme.“ Sirák fia 7.

Az Isten félelme kétféle lehet, szolgálai vagy fiui. Ha csak úgy kerüljük a bűnt mint a szolgát, ki azért nem tesz rosszat, mert fél Ura büntetésétől, akkor szolgálai félelem van bennünk; de ha a rossznak kerülésénél oly szellem lelkesít minket, mint a jó gyermek, ki azért nem követi rosszat, ne hogy ez által szeretett atyját megbántsa, akkor fiui félelem él bennünk. — A szolgálai félelem is némileg elegendő, de sokkal illőbb hozzánk Isten képe és hasonlatosságára teremtet emberekhez a fiui félelem, mert : ez is tulajdonképp a Szentlélek ajándéka.

De a világ szelleme sem az egyik, sem a másik isteni félelmet nem akarja ismerni ; s míg az emberi tekintély előtt — ha haszonleső érdeke úgy kívánja — csúszo-mászó lesz, addig Istennek ellen áll s ég felé öklelve káromkodva kiáltja : „Nem akarjuk, hogy : Ez uralkodjék felettünk.“ Az isteni félelem helyett emberi félelem, emberi tekintetek rabja lett az ember, míg Istentől a köteles s egyedül őt illető imádást megtagadja, addig imádást hazud a gyarló néembernek, s míg Istent káromolni el nem retten, addig kifogyhatatlan azon ember iránti tisztelőben, kitől valamit vár.

Ilyen a világ szelleme : a korszellem.

A Szentlélek második ajándéka a *jámborság*, mi abban áll, hogy : Isten jó gyermeke nemcsak kerüli a bűnt, hanem tiszteli és szereti is Teremtőjét, mint legjobb Atyját ; kiterjeszti tisztelőtét és szeretetét azokra is, kiket Isten szeret, az ő szentjeire, különösen a bold. Szűzre és embertársaira. Ez adományt a világ szelleme nem ismeri el, ellenkezőleg azt megveti és kigunyolja, gyakorlóit együgyűeknek nevezi. Pedig „boldogok az ily szelid együgyűek, mert ők bírják a földet.“

Szép az emberi tudomány és nagyra becsülendő, de még sem sokat ér magában a szentek tudománya nélkül, mely megtanít minket, hogyan kell keresztény módon élni. — Szent Bonaventurát az egyik leg tudósabb egyházatyát egykor kérdezték, hol van azon nagyszerű könyvtára, melyből ily nagy tudóssá képezte magát ? s ő a feszületre mutatván így szólt : „ez az én könyvtárom, ez tudásajmnak forrása.“

En is azt mondom, hogy : a keresztény tudomány a Szentléleknek adománya, a valódi tudomány. — A más tudomány, mely hit nélkül kutat, mely az Istent és az ő kinyilatkoztatását kihagyja okoskodásaiból, ez a tudomány tévelyekbe vezet, ez a világszellem tudománya, mely elerkölcstelenedést és elvadászt idéz elő.

Szép ajándéka a Szentléleknek az erősség is. Hogy mily nagysz-rű eredményeket hozott létre ez ajándék, mutatja a milliókra menő vértanuk serege, kik oly erős-

sek és lelkileg oly bátrak valának, hogy készebbek voltak inkább életüket oda adni, mint Krisztust megtagadni. Birjuk-e mi a Szentlélek ez ajándékát ? Nem találtnak-e közöttünk számosan, oly lelki gyávák, hogy a vallás-gnyolók előtt még keresztet vetni is szégyellenek, hogy a Dicsértesség a Jézus Krisztus szép közönytést mint nem dívatost nem használják, hogy ha valamely társaságban vannak asztal előtt, szégyenlik egy rövid imát mondani vagy magukat bár a kereszt jelével megjelölni. Az ilyenek a világ szellemének rabjai, Isten lelkének nincs semmi köze velök,

Szent Pál szerint : „Senki önmagának nem elégséges :“ jó tanácsra volt és van mindenkinek szüksége, de hogy a jó és rossz, a jó és jobb között mindenkor helyesen választhassunk, jobb tanácsadónk nem lehet, mint a Szentlélek, az igazság lelke. — Az emberek tanácsa könnyen hinárba vezet ; de a ki Isten lelkének tanácsát követi, az soha meg nem szégyenül. Vannak emberi értelmünket túlhaladó hitágazataink, melyek csak akkor válnak némileg előttünk megfoghatókká, ha a keresztény tökéleteség azon fokára jutottunk, hogy az értelem ajándékát is megnyerhettük. A világ szelleme ilyen adománnyal nem bír, az nem képes felemelkedni a természetfelettiékhöz, s midőn azt hiszi, hogy istenített eszével mindent megért, azon egyszerű természeti tüneményt sem képes megmagyarázni, hogy az elvetett buzaszem előbb a földben elrothadván, miként éledhet belőle élő csira, s mint fejlődhetik ki a buzakalász.

A Szentléleknek hetedik ajándéka a bölcsesség. Ez a Szentlélek ajándékainak legnagyobbika és legkitünőbbike, az csak a tökéletesek jutalma, mi által az ember hasonlóvá tétetik Istenhez.

E bölcsesség sugja meg nekünk, hogy : a földi lét az örökkévalósághoz képest csak egy eltűnő szappanbuborék, s hogy a legnagyobb oktalanság a földiekért a mennyieiket feláldozni. Ez isteni adomány világosítja fel az egyháznak nagy tudósait, az egyházatyákat s ezen adomány birtokában irhatták csak nagy tudományu műveiket.

Mindezeknek koronájául a Szentlélek a szeretetnek is lelke, azon szeretetét, melyszent Pál apostolban munkálkodva őt ily lelkesült nyilatkozatra ragadta : „ki szakaszthat el minket Krisztus szeretetétől ? háborúság-e, szorongatás-e, éhség-e. meztelenség-e, veszedelem-e, üldözés-e, fegyver-e ? Bizonyos vagyok, hogy sem halál, sem élet, sem angyalok, sem fejedelemségek, sem hatalmasságok, sem jelenvalók, sem jövendők, sem erősség, sem egyéb teremtmény el nem szakaszthat minket az Isten szeretetétől, mely a mi Urunk Jézus Krisztusban vagyon. Rom. 8. Ugyanezen apostol a Szeretet lelkét így ismerteti velünk : „A szeretet tüdő, kegyes, a szeretet nem irigykedik, nem cselekszik rosszul, nem fuvalkodik fel, nem nagyraavagyó, nem keresi a magát, nem gerjed haragra, nem gondol rosszat, nem örül a hamisságon, hanem az igazságon örvend, mindent elvisel, mindent elhisz, mindent remél ; mindent elszenved. E lélek így szól : Atkozatunk és áldunk, üldözést szenvedünk és eltűrjük.“

A korszellemnek is van szeretete, de nem ilyen. Az Isten szeretetéről a korszellem mit sem tud, mert az is-

tent magát sem szereti; de annál többet tud a felebaráti és önszeretetről. De milyen az ő felebaráti szeretete? Felebarátjában nem az Isten képére és hasonlatosságára teremtettt embert, hanem annak csak testét és mulandó kecsét szereti. Ez olyan felebaráti szeretet, milyen a királyi proféta szerint „a ló és öszvér között vagyon, melyek nem birnak értelemmel.“

A korszellem önszeretete pedig nem egyéb mindent fölülmuló rut önzésnél, az ellenségszeretetről mit sem tud, ellenfelét gyűlöli, üldözi, vérében hűti le boszuját, s ezt mind megengedett dolognak tartja.

Ime nyájas olvasó! Megismerhetted a két lélek tulajdonait. Láthatod őket műveikben. — Rajtad áll a választás; ha a világ lelke szerint akarsz élni, rajta, de biztosítlak, hogy a duggazdag sorsára fogsz jutni, ha pedig a Szentlélek adományainak elnyeréseért őszintén küzdesz, akkor a földi életben nyugodtan és megelégedésben leszel, az örök élet pedig üdvös és boldogító béred leend.

F. K.

KALÁSZAT.

— A tudomány mezején. —

XX.

Plutarch látván egy hajdan gazdag, de most tönkretutott embert, ki olajbogyót ebédelvén, rá vizet ivott: „Hazelőtt — úgy mond — így vacsoráltál volna, most még számodra a királyi ebéd is mindennap kijutna.“

Uticaí Cato szerint az a fejedelem jó uralkodó, a ki önmagának tud parancsolni; Pythagoras szerint, a kit inkább tisztelnek, mint félnék; Cleobulus szerint, a ki csak önmagának — s nem az udvaroncoknak — hiszen; — Pittakus szerint, a kinek életét féltik alattvalói; Chilon szerint, a ki rajta van, hogy tőle ne féljenek; Thales szerint, ki hozzá szoktatta magát, naponkint — e világra nézve — meghalni; Socrates szerint, a ki ment az emberi szenvedélyek viharától; Plato szerint, a hol a királyok egyszersmint bölcsészek is; Isocrates szerint, ki nem a birodalom nagyságát, hanem a alattvalói boldogságát nézi; Anacharsis szerint, ki nemcsak okos, hanem mások jó tanácsát is elfogadja; Philon szerint, kinél vitézség és kegyesség egybe vannak kapcsolva.

Alfonz királynak, midőn szemére vetnék, hogy királynak kevésbé megfelelőleg öltözködve sétál, mondá: „Inkább akarok erkölcs- és tekintély-, mint bibor- és koronánál fogva királynak látszani.“

Diogenes kérdeztetvén, mi módon kellene nagy emberekkel élni? Ugy, mint a tüzzel — mondá ő — se igen közel ne menj, hogy megégessen; nagyon messze se távozzál, nehogy a hideg megdermesszen.“

Chrysippus semmi hivatalat el nem vállalván, midőn ennek oka felől kérdeznék, mondá: „Nem kell hivatal, mert ha rosszul kormányzok, az Istenek gyűlölnék, ha pedig jól végzem dolgom, az emberek megvetnek.“

Aristippus kérdeztetvén, mi különbség van a tudós és a tudatlan között? „A mi — úgy mond — az idomított és vad ló között. — Valamint a vad ló alkalmatlan minden munkára, ugy a tudatlan ember is — féktelen jndulataitól ragadtatva — alkalmatlan minden életpályára.“

Kőrödy Endre.

KISEBB KÖZLEMÉNYEK.

— **HETI KÖRSZEMLE.** **Itthon.** Örömmel constatáljuk, hogy az ujjonnan választott 50 főrenditag közül 41 katolikus mágnás, levén ezen 41 között a két czimzetes püspök is. A liberálisok dul-fulnak mérgükben, látva, hogy az uj főrendiház még arisztokratikusabb mint a régi. — A főrendek közelebbről a vizjogi törvjav. részletes tárgyalásával foglalkoznak. — **A regnikoláris bizottság** alakuló ülésében Szögyényi László elnöknek, Falk Miksa előadó és jegyzőnek választattak meg; az első a főrendiház, a 2-ik a képviselőház elnökének tesz jelentést; a horvát bizottság is szerveződött, de mint értesülünk a testvérek, anyanyelvükön akarnak gyűlésezni, mi roppantul megnehezítené a két bizottság eredményhez való jutását. — **Bécs,** a fényes világáros hatósági és községi tanács tagjai, in corpore lejöttek hazánk szíve, Budapestre. hogy megtekintsék a magyar nemzet fáradozása és kulturai törekvése remek gyümölcsét, az országos kiállítást. A testvéries érzület hangján, üdvözölték egymást a két világáros előkelő hivatalnokai.

— **Franciaország.** A párizsi gróf érdekében a monarchisták hatalmasan kezdettek szervezkedni. — **La vigieri** bironokot az ős Karthago apostolat, Clotild nemes gyermekei közelebből arra kérték fel, hogy szőljon egy szót az ifjusághoz, mit az őszbe borult tiszteletreméltó aggastyán készséggel meg is ígért. Hiába vonja el a szabkőműves érzékelen kormány papjaitól a kenveret, mert Isten az ő szolgáit soha el nem hagyja. Az ifjuság körében általános a lelkesültség az agg főpásztor irányában.

— **Németország.** A kormánypárti és konservativ lapok, a betjezett parlamenti ülészakra való visszapillantásukban, a törvényhozó tevékenység pozitív eredményéről oly lelkiismeretességgel emlékeznek meg: hogy még azt is elmondják, melyik képviselő, hányszor beszélt? p o a buzgó katolikus Windhorst első helyen van említve, mint olyan, ki a lefolyt ülészakban 115 ször szólalt fel.

— **Olaszország.** Umberto királyt igen szívesen fogadták Nápolyban; milyen jól cselekednék, ha a bitorolt Rómát odahagyva, az egész világ jóérzésű embereinek öröme, ott ütné fel sátorát, hol több örömet élvezhetne, mint mennyit a jelen állapotok nyújtanak Romában neki!

— **Angolország.** Egy évi meddő harc után, melyet Afrika keleti részében a mahdi ellen folytatott dicstelenül az angol, elhagyta Szudant; könnyezve Khar-tum, a főváros, és legvitézebb tibornoka, Gordon elesése felett. . . . De lesz nemsokára, ha az angolok el mentek, talian takarodó is. . . . Oroszországgal pedig szemben, Angliának már két könyve van. . . van ám két foltja is. . .

— **Vidéki levél.** Maros-Vásárhely. 1885. május 16-án. Midőn a liberális lapok legtöbbször kisszerű események világga kürtölésében naponkint egymást felülmúlni törekednek, addig gyenge vonásokban vévén tudomás ott, hol egy kath pap érdemeinek elismerésében nyilvánul a közvélemény: legyen szabad e helven megemlékezni egy magasztos ünnepély lefolyásáról.

Maros-Vásárhely e hó 14-én ünnepet ült, amelyent régóta nem. E nap tartotta városunk közszeretben álló apát-plébános, ns. Kovács Ferencz ur, áldozópapságának

25 éves jubileumát. Látni kellett a lelkesedést, melylyel a város mindennemű lakója ez alkalomból talpon volt, mint egy ember. Már a megelőző nap délutánján szokatlan tömegekben hullámozt a közönség a főtéren, míg a 9 órakor rendezett fátylós menet alatt valóságos nép-főkelés volt. Kedvező idő mellett szép rendben vonult a menet — élén a tüzoltók zenekarával — a „Bem Apó“ szobráról a plebánia elé, a hol a hitközség nevében hatalmasan felzúgó éljenzésekkel kísérve Misz. Olivér, gymn. tanár üdvözölte a jubiláló apát urat. 10 óra után a „Zenekedvelők egyesülete“ — melynek apát-plebános ur érdemes elnöke — serenaddal tisztelte meg.

Másnap a templom zsufolásig megtelt. A városi és megyei hivatalok testületileg jelentek meg a sz. misén, melyet a helyi és vidéki papság segédkezése mellett főpapi ornatusban végzett az apát ur. — Evangelium után Besenyei P. József, gymn. tanár és fineveldei aligazgató az ünnephez méltó egyházi beszédében, melyen a szónoiki fordulatok és művészi előadás szerencsésen egyesülve voltak, visszapillantva a 25 évre, annak eseményekben gazdag letyölését eleven színekben, gyújtó szavakkal tolmácsolta.

Szt. mise alatt a gymn. tanuló ifjuság és leányiskolánk növendékeinek Simon József, karnagy műértő vezetése mellett kettős és négyes hangban előadott gyönyörű énekei emelték az ünnepély magasztosságát. — Mintha az angyalok égi harmóniáját hallottuk volna, elfojtott lélekzettel élveztük különösen a leány-növendékek által offeratoriumkor előadott gyönyörű kettős énekét, melynek szövegét ez alkalomra Bodo Adám, — dallamát Simon József szerzették. — Nem volt, akinek lelkét egy sz. érzelem ne hatotta volna át; aki lelkében viszhangozni nem érezte volna ez ének ama passusát, hol a szív egész melegével énekeltek:

*„Halgasd meg ohaját,
Mit most Feléd bocsát;
Halgasd meg Istenünk,
És tartsd meg őt nekünk“ !*

Szent mise után a hivatalok, egyesületek s magánosak usztelegtek s üdvkivánataikat fejezték ki jubilans apát urnak. Ekkor nyújtotta át a két segédlelkész is azon a „Közművelődés“ mult számában megjelent alkalmi-ódát, melylyel ez alkalomból kedves principáljukat megtisztelni kívánták és a mely a hívek között is több példányban ki lett osztva.

Délután 1 órakor 60 teritékü ebéd volt, amelyen jelen voltak a papságon kívül, a helyi és vidéki főranguak, az összes hivatalok főnökei, a katonaságtól a törzs-tisztek, a gymn. tanári kar és az egyházi képviselő testület. — A ponárköszöntések szokásos özöne közül megkell említenem azt, melyben ünneplő apát ur a fiui kegyelet hangján emlékeztet meg dr. Haynald L. kalócsai bitoros-érsek ő eminentiájáról, aki elzölt 25 évvel — akkor erdélyi püspök — éppen e napon primitiai ünnepélyt fentartott; szívből köszöntvén egyuttal Lönhárt Ferencz püspök urunk ő excellentiáját, ki ugyanakkor őt, mit ifju papot, az életbe bevezette. Nem hagyhatom e helyen említés nélkül azon nagyszerű, utánzásra méltó tény, melynél fogva a jelenlevő vendégek Berzenczey István, nagybirtokos indítványára és kezdeményezésére rövid néhány percz

alatt 100 frtot összejádván, azt „Kovács Ferencz, marosvásárhelyi apát-plebános áldozó-papságának 25 éves jubileuma emlékeül“ az „Erdélyi magyar közművelődési Egyesület“ javára alapul tették. Méltó koszoruja a magasztos ünnepnek! —

Mi, kik a való érdem jutalmazásának ily nagyszerű nyilvánulásánál tanuk valánk, édes örömmel, buzgó imában kérjük Istent, hogy:

*„..... vajh' e munkásságod
Hadd lássa még sorban újabb negyedszázad;
Hogy tovább, mint eddig, csüggyellen, bátran,
Hass. alkoss és munkálj egyházdunk- s hazánkban!“
Ad plurimos annos !*

Markaly Antal,
káplán.

— **Egyházi élet.** Főtisztelendő szerkesztő ur! A gyergyói rom. kath. tanító egyeslet rendes gyűlését f. hó 6-án d. e. 9 óratól kezdődőleg Oláh-Topliczán a rom. kath. alsó-népiskolánál tartotta meg. A gyűlésen a kellemetlen időjárás és a hely távolsága daczára megjelent 37 tag, köztük a gyergyó-szentmiklósi járás derék szolgabírája Mikó Arpád, ki ez alkalommal is a tanügyi írárt mély érdeklődésének, a gyűlésen tett felszólalásaival a nevelés és tanítás terén is kiváló olvasottságának és jártasságának adta tanujelét. — Oláh-Toplicza értelmisége a tanító-egylet tagjait oly szíves fogadtatásban és kitünő ellátásban részesíté, hogy a tagok mindenesetre kedves emlékekkel tértek vissza otthonukba.

A gyűlést megelőzőleg Máthé Vincze szárhegyi szerzetes szt. misét mondott, mely alatt Boga János szárhegyi és Szabó Imre ujjalvi kántorok gyönyörű éneklésükkel nagyban befolytak az ájtatosság emelésére. A templomból a tanító kar az iskolába vonult, hol megjelent Toplicza értelmisége, ugy nők, mint férfiak és holnemsokára kezdetét vette a gyakorlati tanítás. Mélik Bogdán topliczai tanító az I. osztályban egy összetett mássáhangzót a cs betűt, a II-ik osztályban a személyneveket ismertette. A tanítás végeztével Salamon Alajos elnök a jelenvoltaikat üdvözölvén, a gyűlést megnyitja, mire jegyző a mult gyűlés jegyzőkönyvét olvasta fel, mely észrevétel nélkül hitelesítve lön. Ezután Mélik Bogdán tanításának bírálásában résztvettek: Dr. Kellemen Károly, Mikó Arpád, Boga Bálint, Köllő János és László Dénes. A tanítás sikerültnek jelezte. Ezután „a karban való fele tetés“ tétel megvitatása következett. Előadó Józsa Sándor volt, ki a karban való fele tetést, mint az iskolába először jövő félénk gyermekek felbátorítására, hangos feleléshez szoktatására, a beszédképesség fejlesztésére, a figyelem fentartására és időkimérésre célzó eszközt az I. II. osztályban szükségesnek és elkerülhetetlennek jelezte, a többi osztályban csak nagyon ritkán használható, azon feltétellel, hogy a tanító azt helyesen alkalmazza, hogy ne az egész osztálylyal egyszerre, hanem az osztályt kisebb csoportokra osztván, kisebb csoportonként feleltessen karban. Boga Bálint és Mikó Arpád a mellett küzdöttek, hogy a karban való feleltetés kizárólag csak az I. II. osztályban használtsák, a többi osztályban épen nem, miután itt az indokok, melyek a karban való feleltetést az I. II. osztályban szükségessé teszik, majd teljesen elenyésznek. A gyűlés nagy többsége ezen utóbbi véleményt fogadta el.

Majd az önképzőkörök jegyzői tették meg jelentéseiket az önképzőkörök működéseiről. A ditrói önképzőkör 3 indítványt terjesztett a gyűlés elé és pedig: a) a váltakozó rendszer vagy az osztályrendszer előnyösebbé az alsó népiskolában 24 cz. kérdés írásban kidolgozására az egylet pályadíjat tűzzön ki. A gyűlés ez indítványt elfogadván, pénztárából pályadíjul 1 drb. 10 frankos aranyat tűzött ki. Örömmel fogadta a gyűlés Mikó Arpád azon ajánlatát, hogy a díjhoz ő is 1 drb. 10 frankos ara-

nyat csatol. A társas ebéd alkalmával Úrmánczy Jenő, Jákobi Gerő és Karácsony Gerő urak 3 frtot adományoztak a pályadíjhoz, mely e szerint 2 drb. 10 frankos arany és 3 frt. Pályázati határidő jövő év január elseje. Csak egyleti tagok pályázhatnak. A pályaművek jelíges levélkével ellátva és idegen kézzel írva a pályabíróság elnökéhez: Mikó Arpád egyleti taghoz küldendőek be. b) A ditrói önképzőkör 2 ik indítványa: a gyergyói r. k. tanító-egylet lépjen be alapító tagul az erdélyrészi magyar közművelődési egyletbe. A gyűlés ezen indítványt lelkesedéssel egyhangulag elfogadta s az alapító tagsági díj összegyűjtésére az önképzőkör elnököket jelelte ki. c) A 3-ik indítványt, mely szerint a tanítóegyleti tagsági díjakat az önképzőkör elnökök szedjék be s az egyleti pénztárosnak mindenkor az őszi gyűlésen szolgáltassák be, a gyűlés szintén elfogadta.

Mint hogy a tanító-egylet célja, hogy a gyűlés helyének tanügyi viszonyairól kellő tájékozást nyerjen, a gyűlés bizottságot küldött ki kebeléből a román iskolaügy megvizsgálására. Boga Bálint a gyűlés végén a bizottság nevében megtette jelentését, hogy a román iskolában a bizottság hívására a tanító megjelenvén, előadta, hogy 300 tanköteles közül tényleg 30—40 tanuló jár iskolába. E sajnos tényt a gyűlés megbotránkozással vette tudomásul.

A jövő gyűlés helyének (Borszék-Tölgyes) és tárgyszorozatának megállapítása után a gyűlés véget ért

Ditró, május 8-án 1885.

Dr. **Kellemen Károly,**
egyleti jegyző.

— **Nyilvános köszönet és hála.** „Sic luceat lux vestra coram hominibus, ut videant opera vestra bona et glorificent Patrem vestrum, qui in coelis est“ (Math. V. 16) Igy szól édes Megváltónk s ugyanazért remélem, nem sértem meg a brassai nemes oltáregylet, sem nemeslelkű elnöke M. Möller Ede apit ur szerénységét, midőn községem nevében a nyilvánosság terén is kifejezem szívből fakadó hálánkat. Midőn a M. elnök ur községunket becses látogatásával megtisztel, lehagoltan tapasztalta ama nagy szegénységet, melyben templomunk, kivált miszeruhák tekintetében szenved, fájdalmasan éreztük mi is e hiányt, de szegénységünk tudatában csak jámbor óhajokot hangoztathatunk.

S ime, ez óhajokat megvalósítá a brassai nemes oltáregylet, midőn templomunkat egy gyönyörű vörös-fehér színű Casulával s hozzá tartozóival, egy pompás Albával s minden a sz. miséhez szükséges darabokkal megajándékozta. Szívünkéből hálát rebegünk ezen kegyes adományokért s községunk minden tagja hő fohászokat küld a Mindenhatóhoz, hogy a nemes oltáregyletet felvirágoztassa tagjait és nemeslelkű elnökét, ki az oltár egylet figyelmét reánk irányzani kegyeskedett, ezerszeres áldásaival jutalmazza.

Ugyanekkor hiveim köréből is örvendetes mozzanatokat jelezhetek. Az uralkodó szegénység daczára örvendetes buzdósággal siet az Isten házának ékesítésére és a szükségesek beszerzésére összerakni filléreiket. Ez összerakott fillérekéből is nem rég egy 22 frt. értékű china ezüst beteglátogató keresztet szereztünk. Id. Altmann József né egy Guillon szerkezetű örök lámpát vett, Niederhofer Károly főerdész leánya Etelka kisasszony a nagy oltárra sajátkezüleg himzett egy szép antependiumot, Masalkó István és Konká József urak a templom mind három ol-

tárát szép atlasz szallagokkal ellátott viasz gyertyákkal ékítették fel. A Mindenható, kinek szentegyházát ékítették fel, fizesse vissza mindnyájoknak ezerszeresen.

Hondol, 1885. Május 19.

Prokupek Sámuel,

IRODALOM.

— **„Tájékozás a csillagos égen.“** A művelt közönség számára. Irta dr. Cserni Béla, böcsészettudor és gymnásiumi tanár. Ajálva nmlgu és Frdő **Lónhart Ferencz** erd püspök ur ő excellentiájának. Ezen jeles, és praktikus mű, mely főképp lelkészek, tanárok, tanítók és nevelők számára iratott, megjelent és kapható az erd. rom. kath. irodalmi társulat kiadóhivatalában. A mű 8 r. 144 l. füzve 80 kr. (börmentesen küldve 85 krajczár.) Azon kedvező körülmény, hogy az erdélyi püspök ur ő excellentiája ezen műnek felajánlását elfogadni kegyeskedett, legjobb **ajánlása** lesz a tiszt. olvasók előtt is.

— Vettük a derek budapesti növendékpapság magyar egyházirodalmi iskolájának irodalmi jelentését, miután azonban a jelzett művet már előzetesen megkaptuk, örömmel tudatjuk t olvasóinkkal, hogy a főnebb említett iskola ezidei **„Munkálatok“** című kiadványának 2-ik kötete igen díszes kiállításban megjelent s 1 frtért kapható. — E mű szabad, eredeti értekezésekből s költeményekből tartalmaz több, igen jól sikerült darabot. Ezek között első helyet foglal el a múlt évben a Fraknoi díjjal kitüntetett pályamunka: „A magyarországi főpapi kinevezések történelmének vázlata 1000—1526 ig“ A kérdést történelmi szempontból s a források új tanulmányozása alapján tárgyalja s kimutatja apostoli királyaink e nevezetes kiváltságának egyházi eredetét és természetét. Ezt követi több szép költemény. Végül a harmadik helyet „Vallásos irányú szépprózánk fejlődése“ című dolgozat foglalja el, mely testvére az iskola által két év előtt kiadott s igen kedvező fogadtatásban részesült „Vallásos költészetünk“ című monografiának. Urallo adatgyűjtés alapján tárgyalja azon tényezőket, melyek vallásos szép-irodalmunk fejlődésére napjainkig befolytak. — A 168 lapra terjedő, finom velin papírra nyomott, föltötte csinos és izléses művet melegen ajánljuk ugy egyházi, mint világi olvasóink becses figyelmébe.

— **„Isten Igéje szent beszédekben.“** X. évf. 6. füzet. Szerkeszti Jagicza Lajos, ravadi lelkész. Tartalma hat szent beszéd. — Ara egész évre (12 füzet) 2 frt.

— **„Gondüző.“** Szépirodalmi hetilap. Szerkeszti Mártonffy Frigyes. Kiadja Székely Aladár Budapesten. I. évf. 34 szám. Tartalma, mint rendszeren, igen élénk és változatos. — Ara: egész évre 6 frt, félévre 3 frt, negyedévre 1 frt 50 kr.

— **„Magyar háziasszony.“** Háztartási, gazdasági és szépirodalmi hetilap. Szerkeszti Andrea. Kiadja Dr. Murányi Armin Budapesten. IV. évf. 20. szám. Ara egész évre 6 frt, félévre 3 frt, negyedévre 1 frt 50 kr.

— **Előfizetési felhívás.** Szünoráimban lelkem a muzsáknak mindig édes örömmel áldozott. A fényes muzsa-tábor szerény közkatónájának törekvése sokak részéről szives fogadtatással találkozott. . . Pályatársaim, barátaim és jóakaróim tanácsára ráadtam magamat, hogy **„Szünorák“** címmel egy kötetnyi (12—15 iv) költeményt kiadok, melyre ezennel tiszteletteljesen előfizetést nyitok. A mű f. év junius havában Stein János nyomdász és erd. muzeum-egyleti könyvkiadó által díszesen kiállítva fog megjelenni. Tisztelettel kérem mindazokat, kiknek tetszésével törekvésem találkozik, hogy előfizetéseiket nálam — legkésőbb folyó május hava végéig — megtenni ne terheltessenek. Fűzött példány ára 1 frt, disp példány 2 frt lesz. Tíz előfizető után egy tiszteletpéldánnyal szolgálók. Maros-Ujvár, 1885. május 2. Fülel Szántó Lajos, rom. kath. lelkész.

A NAPI ESEMÉNYEK KÖRÉBŐL.

— **MEGHÍVÓ.** Az erd. r. k. társulat választmány a f. hó 27-én d. u. 4 órakor a szerkesztői helyiségben gyűlést tart, melyre a tagok tisztelettel meghívotnak. Tárgy: a jövő közgyűlés előkészítése.

— **Püspök ur ő nagyméltósága** csak most bevégezt bérmautja alkalmából a következő részletekről értesít bennünket lapunk egyik igen tisztelt barátja: A program szerint ő nagyméltósága f. hó 15-én reggel Sinfalvára jöendő lévén, reggel egy 14 személyből álló lobogókkal ellátott lovas banderium várta ő nméltóságát Felső-Sz.-Mihályfalvának Sinfalva felőli végén, s miután ő nagyméltga oda megérkezett, ezen banderium kísérete Sinfalvára, a hová való közeledését mozsarak durrogása és a harangok zugása jelezték. Miután ő nméltga Sinfalvára megérkezett, a sinfalvi lelkész n. t. Lőrinczi Ferenc ur telkének végénél — honnan az ut a hegyen felfelé a templomba vezetett — kiszáhlott kocsijából és azon helyen az említett lelkész ur a gör. e. lelkész ur segédlete mellett, az arra feldiszlített és ezen felirattal: „Isten hozott“ ellátott diadalkapunál ő nméltgát egy csinos és rövid beszéddel fogadta, mely üdvözlő beszédre ő nméltga kegyteljesen felelvén és az ottan számosan megjelent néptől 3-szorosan megéljeneztetvén, mozsarak durrogása és harangszó mellett, mennyezet alatt, szent énekeket énekelve templomi és nemzeti lobogókkal a templomba felkísértetett a legszebb rendben, hol a szokott istenitisztelet után, melyet fényes segédlettel tartott s mely alatt szívekig ható beszédet is mondott, ő nméltga a bérálás szentséget osztotta ki, ezeknek végeztével a tisztelgések és bemutatások után, a plébános ur úgy ő nméltgát, mint a vendégeket igen díszes és fényes asztalnál megvendégelte; az ebéd alatt a plébános ur elébb ő nméltga, azután a többi vendégek egészségére üritett poharat mindenkor szép es alkalmas szónoklat kíséretében. Az ebéd után ő nméltga megtekintette a helybeli r. k. fiuleány iskolát is, hol többen a vallásból és más tanyulmányokból kikérdeztetvén, ő nméltga a gyermekek előmenetelével és tanításokkal teljesen megvoit elégedve; ennek végeztével ő nméltga azutan visszautazott Tordára hasonlólag a banderium és már tordai urak kíséretében. Tordai Fleischmann David nyugal. orsz. számszéki számtiszt. Alsó-szt. Mihályfalván 185. 1885.

— **Püspök ur ő nagyméltósága** a tordaranyosi kerületben közelebből tett bérmautjából f. hó 20-án székhelyére szerencsésen visszaérkezett, és daczára a kiállott nehéz fáradalomnak, hála Isten! viruló egészségnek örvend. — Dominus conservet eum! — Ezen bérmautról ép lapunk zártakor vettünk szép részletes leírásokat, melyeket jövő számunk fog hozni.

— **Személyzeti.** A György István apát-plébános

elhalálozása által üresedésbe jött nagy-szebeni plébániára az igazgatótanács f. hó 20-án tartott ülésében Ninger Ignác főesperes-plébánost választotta meg, kinek a püspöki kinevezés nemsokára kézbesítetteti fog. — Gratulálunk. Ad multos annos.

— **A gyulafehérvári Szt. István finöveldei önképző-kör** 1885. május hó 25-én d. e. 11 órakor nyilvános bezárol gyűlést tart a finövelde helyiségében, melynek igen változatos műsora következő: I. 1. Szózat. Eneklí a vegyeskar. 2. Zárszó Felolvasás a lapból; tartja Molnár Dezső VI. oszt. tanuló. 3. Ima, Verdi „Nabuco“ című dalművéből. Eneklí a vegyeskar. 4. Titkári jelentés. Tartja Menyhárt Gáspár VI. oszt. tanuló. 5. Népdalegyveleg. Hegedűn előadják: Bardócz Gyula VII., Menyhárt Gáspár VI., Kappa Odón, Pávlász Ede és Zatoschil Ferencz III. oszt. tanuló. 6. Elnöki bezárol beszéd. Tartja Málnágy Arpad VI. oszt. tanuló. 7. A halász. Eneklí: Pekry J. IV., Balázs I., Kappa O., Zatoschil F. III. oszt. tanuló. II. 1. Zeneverseny. 2. Népdalok. (ad libitum) Spiller Adolfól. Előadják: Bardócz Gy. VII., Kappa O. III. oszt. tanuló. 3. Szavalatverseny. 4. Am schönen Rhein gedenk ich dein. Hegedűn előadják Bardócz Gy. VII. Menyhárt G. VI., Kappa O., Pawlasz E. és Zatoschil F. III. oszt. tanuló. 5. Népdalsokor. Szöllösi Attilától; éneklí a vegyeskar. 6. SÁrgacsikó induló. Előadják Bardócz Gy. VII., Menyhárt G. VI., Kappa O., Pávlász E. és Zatoschil F. III. oszt. tanuló.

— **Meghívó.** Az alsó-fehér megyei r. kath. néptanítók egyesülete folyó évi május hó 26-án Borbándon d. e. 9 órakor gyűlést tart, melynek tárgyai: 1. „Veni Sancte“ és sz. mise. 2. Gyakorlati tanítás. Tartja Antal Károly, ujuvinczi segédtanító. 3. A gyűlés megnyitása. 4. A gyakorlati tanítás megbíralása. 5. A mult gyűlés jegyzőkönyvének felolvasása. 6. A bajavidéki tanító-egylet indítványa egy országos r. k. tanlap kiadásá iránt. 7. Egyéb indítványok. 8. Az öszi gyűlés helyének meghatározása. Kelt Borbándon, 1885. május hó 19-én. Az elnökség.

— **Köszönettel vettük** a köve kezű meghívót: „A hegyaljai magyarság“ folyó 1885. év május hó 26-án az „Erdélyrészi Magyar Közművelődési Egyesület“ javára a m. igeni r. kath. tanító ur kertjében tavaszi tarisznyás mulatságot (Majálist) rendez, melyre A „Közművelődés Szervezősége“ tisztelettel meghívja a rendező-bizottság: Köblös Miklós, Lukácsfy Viktor, Koncz Albert. Szöllösi Károly, Kiss Elek, nagy Antal, Borbás Károly, Körözi Sándor, Emrich Mihály, Szöke Mihály.

— **Köszönettel vettük** a meghívót a budapesti növendékpapság magyar fegyházirodalmi iskolájának 1885. május 25-én a papnevelő I emeleti dísztermében az intézeti ének- és zenekar szíves közreműködésével tartandó alapítási ünnepére. Az alapítási ünnep előrajza: 1. Pápai himnus. Feleitől. Eneklí a kar. 2. Elnöki megnyitó beszéd Tartja Dedek Crescens Lajos. 3. Egyveleg. Bellini Normájából. Előadja a zenekar. 4. XIII. Leohoz. Költemény Irta és szavalja Csajka Ernő. 5. Ima a Szűz Anyához Sängertől. Eneklí a kar. 6. A liberalismus jelszavai és a kereszténység. Irta és felolvassa Fetszer Antal. 7. Mozart vonó négyes. Violino I et II: Violoncello. Előadják Modrié József, Koller János, Fetszer Antal, Sereghy Sándor. 8. Jégzői jelentés. Tartja Kaltenecker Márton. 9. Egyveleg Bellini Alyajárójából. Előadja a zenekar. 10. Honfidal. Hubertól. Eneklí a kar. 11. Elnöki befejező.

Kiadja: Az erdélyi rom. kath. irodalmi társulat. Felelős szerkesztő: Dr. TÓDOR JÓZSEF.
Szerkesztőtársak: Dr. CSERNI BÉLA, Dr. SZUCHY BÉLA, STRAUBERT ÖDON. Dr. VERESS FERENCZ.

Nyomatott a püsp. lyc. nyomd. gyorssajtóján Gyulafehérvárt.